

[Anker Lau.]

være Tvivl om, at hele Erhvervslivet vil slutte op bag en Afvikling af denne Mælkeordning: At den fører i Retning af Socialisering er, som jeg sagde før, ved at gaa op for flere og flere. Det er jo rigtigt, at der er adskillige Erhvervsformer, adskillige Erhvervsgrupper inden for vort Samfund, hvor man ordner det saaledes, at man baade kan give den tidligere højtærede socialdemokratiske Statsminister og den nuværende højtærede Statsminister Ret i, at i det kapitalistiske Samfund finder man det ene socialistiske Element efter det andet. Dette er et af dem. Naar man saa føjer til, som den højtærede Statsminister gjorde det i en Udtalelse for nyligt, at som demokratiske Socialister bekender man sig netop til Evolutionen, Udviklingen, Omdannelsen af Samfundets Led eet for eet, saa kan der formentlig ikke være Tvivl om, at dette her er et Skridt i den Retning, som man fra socialistisk Side ønsker, men som Lovens Fædre næppe alle sammen i sin Tid har tilstræbt.

Hensynet til Forbrugerne har jo ofte været fremført, naar denne Sag er blevet drøftet, og den højtærede Handelsminister gjorde det ogsaa i Dag. Jeg føler mig helt sikker paa, at Forbrugerne hverken prismæssigt, eller hvad Betjening angaar, har mærket nogen Fordel, og Protesterne har da ogsaa været mangfoldige. Jeg skal dog ikke være uretfærdig over for Lovens Fædre og paastaa, at Ordningen er Skyld i Mælke-mangelen i disse Aar. Der bliver hverken mere eller mindre Mælk, fordi man har en Mælkeordning, men jeg vil dog fremhæve, at der under frie Forhold er mange flere Kræfter sat ind paa at faa Mælk frem end nu, hvor man er forhindret i at gøre sig Anstrengelser. Der er mange andre Ting, der kommer frem under en Ordning som den nuværende, hvor alt er tilrettelagt fra Centralledelsen. Der er en Service, som slet ikke staaer Maal med tidligere Service. Saa er der Afgift for Udbringning, Forholdet mellem store og smaa Flasker, Fløde i Stedet for Mælk og den fortyndede Mælk. Det giver Usundhed i hele Branchen, og der er al mulig Grund til at komme bort fra en Ordning, som slet ikke kan tjene Forbrugernes Interesser.

Men som tidligere nævnt skal jeg ikke komme dybt ind paa hele denne Side af Sagen. Det er ikke saa meget den, der interesserer mig, som det Princip, der er knæset i Loven, det Angreb, der her rettes paa Næringsfriheden, uden at Almenvellet efter min Mening kan kræve det. I et Samfund,

hvor der er Pristalsregulering, kan man næppe forbinde Almenvellet med Spørgsmaalet, om Mælkepriserne er et Par Øre højere eller lavere. Der er dog maaske ved denne Lejlighed Grund til at gøre et Par Bemærkninger om det Forbrugerbegreb, der mobiliseres fra forskellige Sider til forskellige Tider.

Ser man bort fra understøttede Medborgere, findes der ingen, der alene er Forbrugere. Vi er alle sammen Erhververe samtidig paa en eller anden Maade. Købmanden er Forbruger af Skræverens Varer og omvendt. Arbejderen er Erhverver over for Arbejdsgiveren, men Forbruger af hans Varer.

Naar Prisloven behandles — den bestemmer jo Erhvervenes Indtægt — mobiliserer Arbejdernes Erhvervsraad Forbrugerbegrebet. Er det Landbrugets Priser, der tales om, mobiliseres Byernes Forbrugere. Er Talen om Arbejdsløn, mobiliserer Erhvervene Forbrugerbegrebet, medens Arbejderne formentlig frabeder sig denne Indblanding i en faglig Konflikt, skønt alle ved, at Lønnen bestemmer Vareprisen.

Forbrugerne føres altsaa altid i Marken, naar andre skal have noget, som vi selv skal være med til at betale. Det er derfor ikke andet end en misbrugt politisk Frase, thi vi er alle sammen Forbrugere og Erhververe paa samme Tid. Men jeg vil gerne tilføje, at vi alle sammen først maa være Erhververe, inden vi faar Raad til at blive Forbrugere. Derfor er Erhvervsfriheden saa vigtig, thi har vi denne Frihed og bruger den under Ansvar, saa kan vi alle sammen betale de Priser, der fremgaar af den lige Konkurrence, og saa er der Sundhed i Forholdet til vor Forbrugsevne. Kunstigt lave Priser kan være lige saa skadelige som kunstigt høje Priser, og hvis Prisen for de lave er Tabet af Erhvervsfriheden, vil jeg i alt Fald ikke være med til at betale denne Pris. Saa kan man i øvrigt være nogenlunde sikker paa, at Staten paa en eller anden Maade tager Differencen.

Med Vareforsyningsloven og den Prislov, vi for Tiden behandler, har Rigsdagen vist Vilje til Afvikling og til at finde frem til sunde, frie Forhold for det danske Erhvervsliv. I denne Afvikling kan Mælkehandelen efter vor Mening ikke danne en Undtagelse. Vort Forslag sætter Bemyndigelsens Udløb til den 31. December 1950. Man har altsaa haft 10 Aar til Rationalisering og til at betale, hvad dette koster. Det maa være tilstrækkeligt til, at vore Bymejerier kan staa paa egne Ben. Rationalisering gennemføres jo først og fremmest